

Eindverslag van het Bestuurlijk overleg op 2 juni 2025 Bestemmingswijziging Kamerik-Teylingens

Overleg met omliggende agrariërs over bestemmingsplan Kamerik-Teylingens op 2 juni 2025 in de Beekhoeve, van Teylingenweg 172 Kamerik

Aanwezig: [redacted]
[redacted], [redacted], [redacted], [redacted],
[redacted] (gemeente/notulist), vanaf halverwege agendapunt 3 [redacted]

Afwezig: [redacted] en [redacted], [redacted] Blok

1. Opening en aanleiding door [redacted]

Op 23 mei is een voorbereidend gesprek geweest voor dit overleg. Er is een intensief voortraject geweest voor dit natuurplan. Na twee avonden (themasessie en politieke avond) in de gemeenteraad, heeft de gemeenteraad met een unaniem aangenomen motie voorgesteld om tot een gesprek met elkaar te komen om te zoeken naar een gedragen oplossing voor alle betrokken partijen.

De insteek van het raadsvoorstel van de gemeente is een bestemmingswijziging van agrarisch naar natuur. De gemeente faciliteert dit gesprek, zij zijn mediator bij dit gesprek.

2. Kort voorstelrondje

[redacted] – huidige pachter Kamerik-Teylingens, Beekhoeve
[redacted] – werkt voor zichzelf en voor het agrarisch collectief Rijn, Vecht en Venen
[redacted] – biologische boer, Boer [redacted]
[redacted] – projecteider natuurontwikkeling / provincie Utrecht
[redacted] – verantwoordelijk voor landbouw en natuurontwikkeling binnen de provincie / vervanger van [redacted] / Provincie Utrecht
[redacted] / projectleider Staatsbosbeheer (sbb)
[redacted] / provinciaal hoofd Utrecht bij Staatsbosbeheer (sbb)
[redacted] / agrariër in directe nabijheid
[redacted] – bedrijfsleider bij agrarisch bedrijf in directe nabijheid
[redacted] / agrariër in directe nabijheid van plan en werkt bij Schiphol
[redacted] / agrariër en ondersteunt gezin en bedrijf
[redacted] / beleidsmedewerker landelijk gebied gemeente Woerden
[redacted] / coördinerend wethouder landelijk gebied

3. Gesprek a.d.h.v. alternatief plan voor nieuwe natuurgebied bufferzone van [redacted] en andere agrariërs en reacties daarop van o.a. provincie en Staatsbosbeheer

[redacted] vindt het plan zoals het er is niet passend. Hij wil mooie natuur. Hij vraagt zich af of de doelen die provincie en Staatsbosbeheer stellen wel haalbaar zijn?

█ heeft de motie Grinwis cs doen toekomen, deze is verspreid naar alle deelnemers van dit overleg. (Toelichting: In deze motie wordt de regering verzocht de juridische en ecologische mogelijkheden in kaart te brengen om natuurgebieden in het kader van Natuur Netwerk Nederland te realiseren met behoud van agrarische bestemming en te bezien welke rol agrarisch natuurbeheer kan vervullen bij de realisatie van het Natuurnetwerk, dit n.a.v. opdracht van het rijk aan de provincies om uiterlijk 2027 de te realiseren nieuwe natuur te halen met evt. inzet van onteigening). De motie van Grinwis is gericht op het onderzoeken van mogelijkheden, geeft █ aan. Het gaat hier om gronden die (nog) niet in bezit zijn bij een terreinbeherende organisatie zoals Staatsbosbeheer, dat is dus anders dan bij deze situatie.

De grootste zorg van agrariërs is volgens █ de verwachte externe werking bij NNN, die nu al voor N2000 geldt.

Volgens █ is de tweede angel het grootschalig afplaggen van veengrond. Hij heeft deze week nog een petitie aangeboden aan de commissie landbouw van de Tweede Kamer n.a.v. het afplaggen bij de Krimpenerwaard. █ geeft aan dat er ook juist in Krimpenerwaard goede voorbeelden zijn van geslaagd afplaggen, waarna veel natuurwaarde wordt gecreëerd. Het Zuid-Hollands Landschap heeft hier een duidelijke Q&A over opgesteld.

De algemene vraag is waarom afplaggen voor het behalen van natuurdoelen als een probleem wordt ervaren. Agrariërs reageren dat afplaggen leidt tot CO₂ uitstoot en dat landbouwgrond voor altijd verloren gaat voor natuurontwikkeling.

Afplaggen is een maatregel die zo weinig mogelijk wordt ingezet. In de provincie Utrecht dient nog 2000 hectare te worden ingericht als natuur. Daarvan wordt slechts ongeveer 20 hectare afgeplagd. Om de natuurdoelen te halen is afplaggen in Kamerik Teylingens wel nodig volgens Martijn van Wijk. Het gaat om 1,3 ha waar afgeplagd wordt als maatregel om tot de gewenste natuur te komen, van de totaal 8 ha nieuwe natuurontwikkeling.

█ geeft aan dat in het voorbereidende overleg van 23 mei de doelen die behaald moeten worden voor dit natuurgebied niet ter discussie stonden. █ doet een handreiking richting agrariërs waarbij het afschrappen van het maaiveld tot het minimum beperkt wordt en tegelijk gekeken wordt hoe de CO₂ uitstoot tot een minimum beperkt kan worden. Hij is het eens met agrariërs dat we geen pitrusvelden moeten kweken.

In het voorbereidend overleg zijn de twee plannen van de provincie/Staatsbosbeheer en van de agrariërs vergeleken. Over de inhoud van het plan zijn goede aanknopingspunten tussen beide partijen. Maar de juridische borging en het financieel systeem waarbinnen Staatsbosbeheer en agrariërs werken, komen niet samen.

Volgens █ gaat het voor de provincie om een principiële vraag: Is agrarische natuur mogelijk om NNN-gronden die al van Staatsbosbeheer zijn en die al zijn afgewaardeerd van landbouw naar natuur?

De provincie gaf aan dat het planvorming nu op 95% zit, met dit voorstel van de agrariërs moet het hele proces opnieuw gevoerd worden. probeert de anderen te overtuigen dat het agrarische plan beter is voor de natuur. Hij heeft een aantal zaken uitgezocht: Kan dezelfde natuur ontwikkeld worden? Hoeveel meer agrarische natuur kan er in de omgeving worden gerealiseerd? Kan dit financieel uit (waarbij ook de afwaardering terugbetaald moet worden)? Hoe zou je deze natuurontwikkeling als provincie en Staatsbosbeheer juridisch kunnen borgen? Hij vraagt of de provincie en het rijk hiermee zijn te overtuigen? Volgens hem wordt op deze wijze ook de samenwerking hechter tussen SBB en boeren.

Er zit een principiële vraag onder volgens Hoe kunnen we boeren betrekken bij natuurontwikkeling, dit vindt zij heel belangrijk. Ze geeft aan dat ze de erkenning van de kennis en de positie van Staatsbosbeheer door haar partners / boeren mist. Dit is NNN en het eigendom van de gronden is van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer waardeert de wens om samen te werken. werkt nu al samen met Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. In de samenwerking met Staatsbosbeheer heeft hij tot op heden goede ervaringen. Maar hij maakt zich wel zorgen over de mogelijke externe werking bij deze natuurontwikkeling. begrijpt de zorgen en de onzekerheid over de stikstofplannen van het rijk en ook de eventuele gevolgen hiervan voor de familiebedrijven.

Het afplaggen is wel een open zenuw voor de boeren volgens Afplaggen is ook een dure maatregel, als het niet hoeft doen we het niet volgens

De 8 hectare bufferstrook is niet uit te leggen volgens omdat hier ook weer nat schraalland wordt nagestreefd. Dan is straks daar ook weer een bufferzone voor nodig. Het beeld was dat er een bufferzone, tussen landbouw en natuur, zou komen voor het bestaande nat schraalland.

legt uit dat het doel is om het hele gebied (bestaand en nieuw) robuuster te maken. De buffer gaat ook om het vergroten van het oppervlakte van de kwetsbare soorten.

Vraag van wat is de interpretatie van de bufferzone? De communicatie hierover is belangrijk. De agrariërs streven dezelfde natuurdoelen met dezelfde plantensoorten na volgens als we dit met agrarisch natuurbeheer willen halen.

Afplaggen van de oevers is wel haalbaar voor de agrariërs, alleen niet midden op het perceel, dat soort afplaggen is niet wenselijk. Afplaggen van oevers levert volgens hen dezelfde soorten op en daarmee meer natuurwaarden. Natuurvriendelijke oevers zijn makkelijker te beheren.

Zowel voor SNL (regeling waarmee natuurbeheer wordt betaald) als voor ANLb (regeling waarmee agrarisch natuurbeheer wordt betaald) zijn de (financiële) afspraken voor periodes van maximaal 6 jaar. Langere zekerheid borgen is voor alle partijen wenselijk. Deze mogelijkheden zijn er nu nog niet, maar mogelijk in de toekomst wel. Hier wordt wel naar gekeken op Europees en landelijk niveau volgens De doorlooptijd om dit te regelen duurt lang (naar verwachting zeker meerdere jaren).

_____ geeft aan dat in de SNL-systematiek geen natuurvriendelijke oevers bestaan. Het ANLb systeem is hier ruimer in en kent wel natuurvriendelijke oevers als financiering.

_____ vraagt zich af of de pachter de ANLb-subsidie zou kunnen krijgen en een deel kan afdragen aan Staatsbosbeheer. De systematiek bij agrarisch natuurbeheer is volgens _____ dat degene die het registreert voor agrarisch natuurbeheer de inkomsten krijgt. Dat kan ook de pachter zijn.

_____ nu is er al een strook NNN (nat schraalland), dat in het bestemmingsplan staat als bos met landschappelijke waarden. Hiervoor worden maatregelen genomen om dit beter in stand te houden. Deze NNN is een buffer eromheen.

Naar aanleiding van de angst voor externe werking geeft _____ aan dat de provincie geen toezegging kan doen over iets wat er nu niet is. Uit dit gesprek lijkt naar voren te komen dat het rijk en provincies steeds meer natuur willen realiseren, terwijl hij juist de indruk heeft dat het rijk meer en meer wil inzetten op agrarisch natuurbeheer.

Dit kabinet heeft de al langlopende afspraak met de provincies dat het NNN afgemaakt moet worden volgens _____. Het niet realiseren van deze natuur is voor de provincies geen optie. Wijziging van deze afspraak met het rijk is ook niet haalbaar op de korte termijn.

_____ geeft aan dat Staatsbosbeheer geen eigen gebieden kent waar NNN niet uiteindelijk de bestemming natuur krijgt en alleen via agrarisch natuurbeheer wordt gefinancierd en in stand wordt gehouden. Dit gebied staat al geregistreerd als NNN (niet NNN-agrarisch) volgens _____, dit betekent dat het gebied al is afgewaardeerd naar natuur. Als het hier niet wordt gerealiseerd dient het elders alsnog te worden gecompenseerd. _____ is het hier niet mee eens omdat hier dan wél natuur wordt gerealiseerd, nog meer dan nu in het plan is opgenomen (door de agrarische natuur eromheen). _____ benadrukt dat meer agrarische natuur om het NNN gebied de natuur kan versterken en het risico op schaduwwerking kan verminderen.

Allen zouden het wenselijk vinden dat de kloof die ontstaat tussen natuurorganisaties en boeren door mogelijke externe werking hinderlijk is voor een goede samenwerking. Allen zouden graag zien dat dit verholpen kon worden. Echter gaan wij hier in dit overleg niet over.

_____ stelt voor hoe kunnen we tot een voorstel komen waarbij we de externe werking bufferen. _____ wil externe werking bufferen op de rand via agrarische natuurbeheer.

Wat is er te doen aan angst voor de externe werking, vraagt _____. _____ geeft aan dat de provincie geen garantie kan geven dat het beleid ooit zal veranderen, ook al is er geen enkele indicatie die daar op wijst.

_____ geeft aan dat er twee soorten NNN lijken te zijn: NNN-natuur en NNN-agrarisch. Voor dit plan is de wens om te komen tot NNN-natuur, vanwege

botanische kwaliteiten volgens [REDACTED] De vraag is, is het een optie om dit om te zetten naar NNN-agrarisch? [REDACTED] geeft aan dat dat hier niet mogelijk is. Op enkele plaatsen in de provincie Utrecht zijn percelen als 'NNN-agrarisch' bestempeld om grote ingrepen te voorkomen. Maar hier gaat het om een buffer rond het nat schraalland wat uit NNN-natuur dient te bestaan.

De bestemming agrarisch is voor Staatsbosbeheer geen optie, SBB krijgt dan nl. geen vergoeding. Zij beheren alleen natuur. Als de bestemming agrarisch blijft dan zullen zij overwegen deze gronden te verkopen. [REDACTED] geeft aan dat Staatsbosbeheer onderdeel is van een rijksorganisatie. Kerntaak is het beheer van natuurgebieden binnen NNN-begrenzing. Hier is een bestaand systeem voor behoud en ontwikkeling van natuur (SNL). Zij kunnen niet veel anders dan dit systeem volgen.

Vanuit de provincie wordt nogmaals benadrukt dat er geen externe werking geldt voor NNN.

De agrariërs geven aan dat als hoge natuurwaarden (stikstofgevoelige natuur) ontstaan door agrarisch natuurbeheer, dat men niet bang is dat dit kan leiden tot externe werking omdat de bestemming agrarisch blijft. Voor de provincie is deze overweging lastig te begrijpen, aangezien er al stikstofgevoelige natuur aanwezig is, die door deze aanvullende natuurontwikkeling juist robuuster wordt, waardoor een eventuele externe werking juist verkleind wordt.

[REDACTED] geeft aan dat bij N2000-gebieden nu mogelijk gebieden van ongeveer 250 meter worden in gericht als overgangsgebieden voor grootschalige stikstofreductie. Dit heeft grote impact voor de omliggende boeren.

[REDACTED] geeft aan: Het lijkt erop dat we terugkomen op afspraken zoals deze zijn gemaakt in het Akkoord van Utrecht, die LTO-Noord en Agrarische collectieven mede hebben ondertekend. In dit akkoord van Utrecht is 1500 ha nieuwe natuurontwikkeling overgebleven na een flinke afroaming van 4500 ha. Het gaat niet goed vallen bij het provinciebestuur als dit niet gerealiseerd wordt. Daarbij zal deze 8 ha die dan niet NNN wordt, elders in de nabije omgeving moeten worden gecompenseerd.

De vraag komt op wat als de gemeenteraad niet instemt met deze bestemmingswijziging, wat gaat de provincie dan doen. De provincie kan dan aansturen op een inpassingsplan door de gemeente. De gemeente krijgt dan de opdracht om dit als nog uit te voeren.

[REDACTED] oppert om het inrichtingsplan dat er nu ligt vanuit provincie en Staatsbosbeheer om te vormen naar het agrarische plan. Dit is echter geen optie geeft [REDACTED] aan, omdat hierbij de bestemming natuur wordt, en dat willen de agrariërs niet.

[REDACTED] zou graag zijn plan met toelichting aan gedeputeerde [REDACTED] willen voorleggen. Zodat zij een goede belangenafweging kan maken. Gezien het vooroverleg dat al is gehouden met [REDACTED], waarbij het plan van de agrariërs ook is toegelicht, is de verwachting niet dat dit tot een andere uitkomst gaat leiden.

4. Rondvraag

Geen aanvullingen meer

5. Afspraken

licht het vervolg toe. Op basis van de bestuurlijke gesprekken over de 3 gebieden waar bestemmingswijzing speelt (Kamerik-Teylingens, Bodegraven Noord en Breudijk/Harmelen), wordt een raadsinformatiebrief opgesteld met de uitkomst van deze gesprekken. Op basis van deze informatie zal de gemeenteraad over Kamerik-Teylingens een besluit nemen.

6. Afsluiting

dankt een ieder voor het goede gesprek.

Nagekomen reacties op verslag:

Deze punten zijn niet verwerkt in het verslag omdat of deze punten niet (expliciet) zijn gezegd, soms meer interpretatie is van hoe het overleg persoonlijk ervaren is dan hoe anderen dit bedoeld hebben, of omdat dit extra aanvullingen zijn op zaken die wel genoemd zijn in het overleg. Omdat we wel een compleet beeld willen geven, hierbij deze nagekomen reacties.

Reactie

Volgens mij prima verslag van wat er besproken is op 2 juni.

Er is 1 ding wat ik nog wat mis in het verslag.

We hebben een hele avond over het gebiedje Kamerik Teylingen gediscussieerd en daarin niet veel verder in gekomen.

Dit lijkt ook te komen en die conclusie konden we ook wel maken dat het eigenlijk niet direct gaat over de natuur met zijn natuurwaarden maar dat het er meer om gaat dat er ergens een vinkje gezet kan worden op dingen die we ooit zouden hebben afgesproken. En die we dat zijn dan niet de mensen die hier in het gebied zitten of er direct mee te maken hebben.

Reactie

Het verslag is een goede samenvatting van hetgeen besproken is tijdens het bestuurlijk overleg.

Een aantal zaken zijn niet genoemd / dan wel wat onderbelicht weergegeven in het concept verslag.

Wellicht dat de hieronder genoemde punten nog toegevoegd kunnen worden.

- Tijdens het overleg bleek dat niet alleen denkt dat we dezelfde natuur(-doelen) kunnen realiseren via de ANLB-route, maar dat ook van SBB deze mening is toegedaan;
- Het risico op externe werking werd in eerste instantie wat gebagatelliseerd omdat het niet gaat om N2000 en omdat er geen bedrijfsgebouwen gesitueerd zijn binnen 250 meter van het nat schraalland. Echter toen aangegeven werd dat er bedrijven zijn waarvan nagenoeg de helft van het areaal wel naast de bufferstrook ligt en dat ook dan externe werking grote gevolgen kan hebben voor het voortbestaan van agrarische bedrijven werd daar toch met meer begrip op gereageerd door vertegenwoordigers van de gemeente Woerden.
- Het traject van aankoop van de gronden voor de bufferzone tot op heden bestrijkt al een lange periode (een jaar of 7 a 8). Bij de start was stikstofgevoeligheid nog geen issue. Met de huidige kennis van zaken waren destijds andere besluiten genomen en was er eerder aan de rem getrokken. Waarom nu het toch al zo lang geduurd heeft toch doorzetten, terwijl we nu de risico's kennen die er destijds nog niet waren. Voor de Provincie is die termijn juist een argument om het zo snel mogelijk af te ronden, terwijl agrariërs zeggen beter nu nog (ten halve) keren dan ten hele dwalen.

Reactie Staatsbosbeheer

We (gemeente) heeft Staatsbosbeheer om een reactie gevraagd op deze twee reacties en zij hebben aangegeven zich niet te herkennen in de standpunten die in beide reacties aan hen worden toegeschreven.